

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, φράσεων και παροιμιῶν
ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ.

(Συνίχ. 18α φυλ. 459.)

Υ

Υπεργα. Τὰ ἐργαλεία τεχνίτου τινός ἢ ξυλουργοῦ. Λέγονται καὶ σύνεργα.

Υπερηφανόξυλο καὶ **Περηφανόξυλο.** Ὁ υπερήφανος ἄνθρωπος, ὁ οἰηματίας.

Υπερμαχῶ καὶ **Περμαχῶ.** Προσπαθῶ ὄλαις δυνάμει νὰ κατορθώσω τι, καὶ **υπέρμαχος** ὁ υπεραπιστής.

Υπνομάχος. Ὁ φίλυπνος, παρ' ἄλλοις ὑπνιάρης. Λέγεται καὶ κοιμισουλάς καὶ νυπνοραγᾶς.

Υχι! Ἐπιφωνηματικὸν εὐώδους τινος ὀσφράσεως, ὡς «Υχι μυρωδίαις!» (ἀντίθετον τοῦ Φουχι ἢ Σχιούφου ἐπὶ δυσωδίας.) § Υχι καὶ Υχιτας σημαίνει πρὸς τούτοις καὶ εὐαρέσκειαν ἐκδικήσεως, ὡς «Υχι κλά νὰ πάθῃ,» ἢ κλά νὰ σοῦ κάμῃ.

Υποθεσιάρης. Ὁ ἔχων δίκην τινὰ ἢ κρισολογίαν.

Υστερικά καὶ **Στερικά** αἱ παθήσεις τῆς μητέρας. «Ἐχει, ἢ τὴν ἐπίκασαν τὰ ὑστερικά της.» Σημαίνει νευροπαθεῖας τινὰς τῶν γυναικῶν.

Φ

Φαβατᾶς. Ὁ ἰκανὸς μόνον διὰ νὰ τρώγῃ τὴν φάβα (ἔτνος) ruyée. Καὶ μεταφ. ὁ Ζωφοδεὴς καὶ ἀνίκανος.

Φαγκλί (τὸ) εἶδος σιδηρᾶς ἐσχάρας, ἐφ' ἧς τίθεται πυρὰ ξύλων πρὸς κυνηγεσίαν τῶν ὀρτύγων ἐν κκιρῶ νυκτός. Ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα **φαγκλώνω** ἢ **μαγκλώνω**, προπαρασκευάζω τὸ πρὸς κυνηγεσ. φαγκλίον.

Φάγνα (ἡ) τὸ φαγητόν. «Εἶν' ὁ νοῦς του γιὰ φάγνα» ἢ «ἐκκασε στὴ φάγνα.»

Φαγουλάρικα. Λέγονται τὰ φαγώσιμα ἢ ἐδώδιμα.

Φαγοπάτι. Τὸ φαγητόν μετὰ τοῦ ποτοῦ (*Ripaille*) εὐωχία, συμπόσιον.

Φαγοῦρα. Ὁ κνισμὸς κοιν. ξυσμάγρα.

Φάδι. Τὸ ὑφάδιον. Λέγεται καὶ **Φασία** ἀντὶ ὑφασία, τὸ δριζόντειον νῆμα τοῦ ὑφάσματος. «Τὸ φάδι καὶ τὸ στημόνι» (*la trame et la chaîne.*)

Φακίδες. Αἱ φακοειδεῖς κηλίδες τοῦ δέρματος καὶ κυρίως τοῦ προσώπου.

Φάουσα. Ἡ φάγουσα. Εἶδος ἔλκουσ κακοήθους (*ulcère, rongeur*).

Φαρμακοττέρης, καὶ **στρυφοντέρης,** ὁ μοχθηρὸς καὶ ἐπίβουλος.

Φασκομηλέα ἢ **φλασκομηλέα** (φυτ.) Ἐλελίσφακος, ἢ ἀλησφακιά παρ' ἄλλοις καὶ σουλφακιά.

Φαγλατᾶς. Ὁ μωρόλογος, ὁ φλύαρος καὶ κομπορήμων.

Φαφούτης. Ὁ στερημένος ἐδόντων, κουτσόδόντης. «Γέρος φαφούτης.»

Φεγγαριάτικο. «Τοῦ ἦλθε τὸ φεγγαριάτικο» τουτ. ἡ περιοδικὴ ὀργή ἢ μανία ὡς ἐπὶ τῶν σεληνιαζομένων.

Φεγγίτης. Μικρὰ θυρὶς ὅπως εἰσέρχεται φῶς εἰς τὸ οἶκημα.

Φελλᾶ. (τρ. προσ.) (ἴσως ἐκ τοῦ ὀφέλλω-φέλλω-ῶ.) «Δὲ φελλᾶ» τουτ. δὲν ἔχει ἀξίαν, ἢ εἶναι πρόστυχον τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ δὲ ἀνθρώπου σημ. δύναμιν ἢ ἰκανότητα, ὡς «ἐγέρασε καὶ δὲ φελλᾶ.» Δὲν φελλᾶ νὰ σηκώσῃ τὸ βάρος· ἐκ τούτου καὶ ἡ λέξις **φελλεσάμενος** σημαίνουσα ἰσχυρὸν ἢ δυνατὸν ἄνθρωπον.

Φελλί (τὸ) καὶ **φελία** πληθ. Λέγεται ἐπὶ σκευῶν διαβραχέντων ἢ κομματικασθέντων ὡς ἡ φρ. «Ἐσπασε κ' ἐγείνε φελία» ἢ λεπτὰ τεμάχια (ἴσως ἐκ τοῦ *peleg*-ραγίζω.)

Φελεσάδα ἢ παρ' ἄλλοις **Βελέτζα** ἢ **Μπαταρία.** Εἶδος μαλλίνου σκεπάσματος κρεβατιοῦ.

Φευρατίζω. Χορηγῶ τὰ μέσα τινός πρὸς φυγὴν, ἢ συντελῶ πρὸς φυγάδευσιν.

Φιλενάδα ἢ **φιληνάδα,** ἢ φίλη. Καὶ **φιλιάτικο** πρᾶγμα ἀντὶ φιλικὸν πρᾶγμα, ἄξιον διὰ φίλον, ἐκλεκτόν.

Φιλεύω, φιλοδωρῶ **χαρίζω** τι. «Τὸν ἐφίλευσε» τουτ. τῷ ἐδώρησέ τι.

Φιλι-κλειδί (ἐπίρ.) «Ἐγείναν φιλι-κλειδί» τουτ. φίλοι ἀδιάσπαστοι.

Φιλι-κλωστάρι (τὸ) εἶδος παιγνιδίου συνήθους εἰς συναναστροφὰς χωρικῶν μετὰξὺ ἐραστῶν.

Φιλικουρα καὶ **φινόκαλα** τὰ παρ' ἄλλοις φρόκαλα ἢ σκόβαλα.

Φυλλοκάρδια καὶ **φυλλόψυχα** (τά.) Λέγεται ἡ καρδιακὴ χώρα. «Μ' ἐκάψε στὰ φυλλοκάρδια.»

Φιλοπροσωπίδα καλεῖται τὸ χόριον, ἦτοι τὸ μεμβρανῶδες περιβάλλυμα μεθ' οὗ τίκεται ἐνίοτε τὸ ἔμβρυον.

Φκλάρι ἀντὶ **φτυάρι.** Τὸ πτυάριον, πτύον, (*pelle*.)

Φκλάνω ἀντὶ **φτιάνω** ἢ **φτειάνω,** κατασκευάζω, καὶ **φκίσιδι** τὸ ψιμύθιον.

Φορφοπιῆρα **φορωπιῆρα** καὶ **φορτωτήρα** (ἡ). Καλεῖται ῥάβδος διχαλωτὴ κατὰ τὴν ἄκραν, δι' ἧς ὑποστρίζονται αἱ φορτώσεις καὶ ἐκφορτώσεις τῶν ὑποζυγίων.

Φουκέντρα ἢ **Βουκέντρα.** Τὸ βούκεντρον δι' οὗ ἐλκύνουσι τοὺς ἀρωπῆρας βόας ἢ βοῦδοκέντι παρ' ἄλλοις.

Φουντῶνει (τρ. πρ.) «Καίεται καὶ φουντῶνει» ἢ «ἐκάη κ' ἐφούντωσε,» τουτ. ἐγείνε πυρίφλεκτος, παρ' ἄλλοις ἐκόρωσε. § **Ἐφούντωσε** λέγεται καὶ ἐπὶ σφοδρᾶς συγκινήσεως **χαρᾶς** ἢ **παρὰφροσύνης.**

Φουντούλης και **Λελοφουντούλης**. Ὁ ἐλαφρό-
μυαλος, ὁ τρελούτσικος.

Φούντα ἡ κορυφή δένδρου κτλ, και ὁ κροσσός
και ἡ φρ. «ἔχει δουλιὰς μὲ φούνταις» λέγεται εἰ-
ρωνικῶς ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων.

Φουρκοθελέα εἶδος θηλιας κινητῆς. «Τὸ ἔδασε
φουρκοθελέα.»

Φουρτάγια. Αὐγὰ φουρτάγια. Λέγονται τὰ τηγα-
νισμένα ταρακτὰ αὐγὰ, και σφουγγάτζ (omelette.)

Φουσκοδετριά. Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν φουσκώνουν τὰ
δένδρα (temps de la sève).

Φουχιτάζω ἀντὶ φουκτιάζω ἢ χουφιτάζω. Δράτ-
τω διὰ τῆς φούκτας, διὰ τῆς χειρός· και φουκτιά
ἢ δραχμὶς, ἢ χεριά· (ἴδε και χαχλιάζω).

Φλασκάπηδα. Εἶδος ἀπίων ὁμοίου μεγέθους μὲ
φλασκία ἢ ἀγκλιά. Λέγ. και **Κολοκονθάπηδα** ἀλ-
λαχοῦ.

Φλησκοῦρι. Εἶδος φυτοῦ. Τὸ Βληχώνιον ἢ Γλή-
χων-ονος τῶν ἀρχαίων (rouliot).

Φοβέρα = φοβέρισμα, ἀπειλή. «Τὸν πῆρε μὲ τὴν
φοβέρα» και Φοβετσαίρης ὁ φοφοδεής.

Φραή. Ἡ φραγή, ὁ φραγμός. Λέγεται και Φρά-
χτη, τὸ περίφραγμα.

Φρένα (τά). «Δὲν ἔχει τὰ φρένα του και τὰ λο-
γικά του.» «Δὲν εἶνε μὲ τὰ φρένα του και μὲ τὰ
σύγκαλά του,» τουτ. εἶνε ἔξω φρενῶν.

Φρίξη. Λέγεται ἡ ἔμφραξις τῆς κάτω κοιλίας, ἢ
ἡ δυσκοιλίτις· και φριξής ὁ φιλάργυρος, μτφρ.

Φρίσουλο (κάρφος) και πληθ. φρίσουλα. Και φρύ-
γανα. Τὰ ξηρὰ ξυλάρια, ἢ ἄχυρα· και ῥῆμα φρύσσω
τὸ φρύγω = ξηραίνω εἰς τὸ πῦρ.

Φρύδι (τό). Ἡ κορυφή ὄρεινου μέρους.

Ψτάζυμα ἀντὶ ἐπτάζυμα. Εἶδος ἄρτου κατα-
σκευαζομένου μὲ ἄλευρον και ἐραβίνθους.

Ψτάκοιλα (τά) ἐπτάκοιλα· εἶδος σταφυλῆς ἀλ-
ληλοδιαδόχως φερούσης καρπὸν.

Ψτακάθαρο = ἐπτακάθαρον. «Ἐσκόνταψε στὸ
Ψτακάθαρο» τουτ. εἰς τόπον καθαρὸν ἢ ὁμαλόν.
Λέγεται και Ψτακαθαρισμένος ὁ λίαν πανούργος ἢ
παμπόνηρος. Λέγεται και ἐπὶ κακοήθους γυναικός.

Ψταλμῶς (ἢ Ψταλμός) ἐπίρρ. ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ,
παρρυθός, ἐν τῷ ἄμα.

Ψτακνύσι (τό) «Ἄλευρι ἢ ψωμί Ψτακνύσι» τὸ
ἐπτάκις κρησαρισθὲν, λεπτότατον και λίαν λευκόν.

Ψτάψυχος (ἐπτάψυχος). Λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπου
και ζώου. Ὁ ἔχων ἰσχυρὰν κρᾶσιν ἢ ἀντέχων και
δυσκόλως ἀποθνήσκων.

Ψτεξάδι, **φτεξάδι** και **ψεγάδι**. Ἐλάττωμα ἢ ἔλ-
λειψις ἐπὶ ἀνθρώπου ἢ πράγματος. Και **φταιχτης**
λέγεται ὁ πταίστης ἢ ἐνοχος, και ῥῆμα **φταίω**.

Ψτηνάδωρος ἢ **εὐθηνάδωρος**. Ὁ μεγαλόδωρος
και μεταδοτικός, ἢ γενναῖος εἰς τὸ δίδειν.

Ψτουρᾶ (τρ. πρ.) αὐξάνει ἢ πληθαίνει. «Τὸ ψωμί
ἢ τὸ στάρι ψτουρᾶ.» § **Ψτουρᾶ** ἢ **φτορᾶ** πρ' ἄλ-
λοις σημ. διαρκεῖ ἢ διατηρεῖται. «Ψτουροῦν τὰ πο-
δήματα.»

Ψτόνο (τό) και **ψτόνος** ἢ **φτοῦντος** και **μπεφτοῦ-**
νος ἢ **μπεφτός** και **μφοφτός**. Ὁ δεινα ἢ ὁ τέτοιος
πρ' ἄλλοις.

Ψύρα (ῆ) ἐκ τοῦ φύραμα. Τὸ ἔλλειμμα. Και ῥῆμα
ψυράσει ἢ **γυρνᾶ**. Και **ψυρασμένος**, ὁ ἐλαττωθεῖς.

Ψυκᾶρι, τὸ **θηκᾶρι** ἢ **θήκη** τοῦ μαχαιρίου. Κο-
λεός, **fourreau**, **gaine**.

Ψυλακτᾶρι (τό) και **ψυλαχτό**. Τὸ φυλακτήριον,
περίαπτον. Τέλεσμα, **Amulette**, **Talisman** (ἐγ-
κόλπιον.)

Ψυτάνι (τό) προφ. διὰ τοῦ **d** και **φύτρο**. — Νέον
φυτὸν, ἔρνος, βλάστημα. Και ἐπὶ ἀνθρώπου· «Τί
φυτάνι ποῦ εἶνε!»

Ψυτσία (ῆ). Ἡ νεοφυτευθεῖσα ἄμπελος.

Ψύτρα, μτφρ. ἢ γενεά. «Νὰ πάρῃ ἄνεμος τὴ
ψύτρα του.»

Ψῶλι (τό) και **Προσψῶλι** ἢ **φωλείτης**. Τὸ προσ-
τιθέμενον ὠδὸν ἐν τῇ φωλεᾷ ἵνα πηγαίνουν αἱ ὄρνι-
θες νὰ γεννοῦν ἐκεῖ, και ῥῆμα **ψωλλάσει** = κάθεται
ἐπὶ τῶν ὠδῶν εἰς τὴν φωλεάν.

Ψωτερά (τά). «ἔχει πολλὰ ψωτερά» ἀντὶ φῶτα
éclairages.

Ψωτὰ και **φλόγα**. «Εἶνε φωτὰ και φλόγα,»
τουτ. πολὺ ἀκριβὸν, ἢ ὑπερόγκου ἀξίας.

Ψωτίκι (τό). Λέμεται τὸ παρὰ τοῦ ἀναδόχου
πρὸς τὸ νεοφώτιστον ἢ νεοβαπτισθὲν τέκνον περι-
βαλλόμενον χιτώνιον και πληθ. **ψωτίκια** τὰ φιλο-
δωρήματα τοῦ ἀναδόχου. ("Ἐπιταί τὸ τέλος.")

ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΑ. Κατὰ τὸν Γυεῤῥυον ἢ
τάσις πρὸς τὸ κακοῦργεῖν ἀναπτύσσεται πρωϊμώτε-
ρον εἰς τοὺς ἀνδρας ἢ τὰς γυναῖκας· ἐνῶ πάλιν
παύει πρωϊμώτερον εἰς ἐκείνους. Οὕτως ἐκ χιλίων
ἀρρένων ἐγκληματιῶν, 19 ἦσαν ἡλικίας κατωτέρης
τῶν 16 ἐτῶν, 169 διέτρεχον τὸ 16 μέχρι τοῦ 21,
162 τὸ 21 μέχρι τοῦ 26, τὸ δὲ πλεῖστον τῶν
λοιπῶν εἶχεν ἡλικίαν 35 περίπου ἐτῶν. Ἐνῶ ἴσος
ἀριθμὸς θηλέων ἐγκληματιῶν ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἀνα-
λογίαν κατὰ τὰς αὐτὰς ἡλικίας, δηλαδὴ 14, 135
και 158, τοῦ ἐπιλοίπου ἀριθμοῦ τὸ πλεῖστον μέρος
ἦτον ἡλικίας 40 — 50 ἐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἡλικίας
τῶν 50 και ἐπέκεινα ἐτῶν ὑπάρχει ἡ αὐτὴ ἀναλο-
γία εἰς ἀμφοτέρω τὰ φύλα. Κατὰ τὰς ἐπισήμους
ἐκθέσεις τῶν δικαστικῶν τῆς Γαλλίας ἀρχῶν ἐξάγε-
ται ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν καταδίκων εἰσὶν ἄ-
γαμοὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων.